

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА - ПЛАТЦИ

Понятия, които имат отношение при определяне на ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНО ЛИЦЕ - ПЛАТЕЦ:

Данъчно задължено лице: Фиш I.8
Независима икономическа дейност: Фиш I.8
Регистрация по ЗДДС: Фиш IX.5

Лице – платец на данъка – доставчик по облагаема доставка

Данъкът е изискуем от регистрирано по този закон лице - доставчик по облагаема доставка, с изключение на посочените по-долу случаи.

Лице – платец на данъка – получател по доставката

1. Данъкът е изискуем от получателя – регистрирано по ЗДДС лице при:

1.1. доставки на златни материали или полуготови продукти с чистота 325 хилядни или повече;

1.2. доставки, свързани с инвестиционно злато, за които е упражнено правото по чл. 160 от ЗДДС същите да се третират като облагаеми, и във фактурата, издадена от доставчика, е посочено, че данъкът ще бъде начислен от получателя.

1.3. доставки на стоки и услуги в случаите на чл. 163а от ЗДДС, посочени в Приложение № 2 на ЗДДС (в т.ч. посочени в част първа: битови, производствени, строителни, опасни отпадъци по *Закона за управление на отпадъците*, отпадъци от черни и цветни метали, отпадъци от черни и цветни метали с битов характер, услуги по добив обработка или преработка на отпадъци и посочени в част втора: различни видове семена; от 28.02.2020 г. е в сила част трета на Приложение № 2 – Доставки по прехвърляне на квоти за емисии на парникови газове) независимо дали доставчикът е данъчно задължено или данъчно незадължено по закона лице. Част втора от приложение № 2 е в сила от 01.01.2014 г. и съгласно

НАРЪЧНИК ПО ДДС, 2025

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА - ПЛАТЦИ

§ 41, т. 4 от ПЗР на ЗИД ЗКПО, ДВ, бр. 98 от 2018 г., се прилага до 30.06.2022 г., а част трета е в сила от 28.02.2020 г., ДВ, бр. 18 от 28.02.2020 г. и също ще се прилага до 30.06.2022 г. съгласно § 65 от ПЗР на ЗИД на *Закона за независимия финансов одит*. С ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г. е удължен срокът за прилагане на част втора и част трета от приложение № 2 до 31.12.2026 г.

2. Получателят е лице-платец на данъка и когато:

- доставчикът е данъчно задължено лице, което не е установено на територията на страната и (следва да се има предвид, че дори доставчикът да е установен на територията на страната чрез постоянен обект, ако този обект не взема участие в извършването на доставката, за целите на определянето на лицето – платец на данъка се счита, че доставчикът не е установен на територията на страната)

- доставката е с място на изпълнение на територията на страната и е облагаема, при:

1. доставка на газ чрез система за природен газ, разположена на територията на Европейския съюз, или чрез мрежа, свързана с такава система, доставка на електрическа енергия или на топлинна или хладилна енергия чрез топлофикационни или охладителни мрежи - когато получателят е регистрирано по този закон лице (изм. - ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.);

2. доставка на стоки, които се монтират или инсталират от или за сметка на доставчика - когато получателят е регистрирано по този закон лице и доставчикът е установен на територията на друга държава членка;

3. доставка на услуги - когато получателят е данъчно задължено лице по чл. 3, ал. 1, 5 и 6 а именно:

- всяко лице, което извършва независима икономическа дейност, без значение от целите и резултатите от нея.

- държавата, държавните и местните органи, когато извършват и независима икономическа дейност;

- за получените услуги като данъчно задължено лице е определено и лице, което извършва както облагаеми така и освободени доставки и/или доставки или дейности извън

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА - ПЛАТЦИ

рамките на независимата икономическа дейност, както и данъчно незадължено юридическо лице, регистрирано за целите на данък върху добавената стойност.

3. Получател по доставката – нерегистрирано по ЗДДС лице.

При вътреобщностно придобиване на ново превозно средство по чл. 13, ал. 2 от нерегистрирано по този закон лице, данъкът се внася от лицето в 14-дневен срок от изтичането на данъчния период, през който данъкът за придобиването е станал изискуем (чл. 91, ал. 1 от ЗДДС).

При вътреобщностно придобиване на акцизни стоки по чл. 2, т. 4 данъкът се внася от лицето, осъществило придобиването, в 14-дневен срок от изтичането на месеца, през който данъкът е станал изискуем (чл. 91, ал. 2 от ЗДДС).

Данъкът се внася в държавния бюджет по сметка на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, където лицето е регистрирано или подлежи на регистрация по *Данъчно-осигурителния процесуален кодекс*. Данъкът се смята за внесен на датата, на която сумата е постъпила в съответната сметка.

Лице – платец на данъка при тристранни операции

Данъкът е изискуем от придобиващия при тристранна операция, когато е налице доставка на стоки между три регистрирани за целите на ДДС лица в три различни държави членки А, Б и В, за които са налице едновременно следните условия:

1. регистрирано лице в държава членка А (прехвърлител) извършва доставка на стока на лице, регистрирано в държава членка Б (посредник), което след това извършва доставка на тази стока на лице, регистрирано в държава членка В (придобиваш);
2. стоките се транспортират директно от А до В;
3. посредникът не е регистриран за целите на ДДС в държавите членки А и В;
4. придобиващият начислява ДДС като получател по доставката (чл. 15 от ЗДДС).

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА - ПЛАТЦИ

Важно!

Условието по чл. 15, т. 3 от ЗДДС се смята за изпълнено и когато посредникът е идентифициран за целите на ДДС в държава членка А или В, **но е осъществил съответното вътреобщностно придобиване под идентификационен номер по ДДС, издаден от държава членка Б** (чл. 9, ал. 7 от ППЗДДС – нова, ДВ, бр. 3 от 08.01.2019 г., в сила от 08.01.2019 г.). Виж и решение на СЕС от 19.04.2018 г. по дело Firma Hans Bühler KG, C-580/16.

Относно тристранните операции - виж Фиш VIII.III.4

Лице – платец на данъка при внос

Данъкът при внос по чл. 16 е изискуем от вносителя. Съгласно § 1, т. 38 от ДР на ЗДДС, вносител е лицето-длъжник за заплащане на вносните мита, както и лицето, получило стоки на територията на страната от трети страни или територии, които са част от митническата територия на Европейския съюз.

Когато съгласно митническото законодателство две и/или повече лица са солидарно отговорни за заплащане на вносни мита, тези лица са солидарно отговорни и за заплащане на дължимия данък.

Независимо от чл. 56 от ЗДДС, данъкът при внос на стоки може да се начисли от регистрираното по този закон лице, ако то има разрешение, издадено по реда на чл. 166 от закона, и внася стоки (с изключение на акцизни) по списък, одобрен от министъра на финансите (чл. 164, ал. 1 от ЗДДС). Виж ФИШ VIII.П.3.

Важно!

Независимо от чл. 56 от ЗДДС, начисляването на данъка при внос по чл. 16 може да се отложи от вносителя, ако отговаря на условията на чл. 167а от закона: извършва внос на стоки, посочени в приложение № 3 от ЗДДС; всяка стока, декларирана в митническия документ за внос, е с митническа стойност, равна на или по-голяма от 50 000 лв.; лицето е регистрирано на основание чл. 96, 97 или чл. 100, ал. 1 не по-малко от 6 месеца преди извършване на вноса и няма изискуеми и неизплатени публични задължения, събирани от Националната агенция за

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА - ПЛАТЦИ

приходите (чл. 167а, т. 1-4 от ЗДДС, нов – ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.07.2019 г.). Виж Фиш VIII.П.4.

Лице – платец при вътреобщностни придобивания

Данъкът при вътреобщностни придобивания е изискуем от лицето, което извършва придобиването.

Лице – платец на данъка при издадени фактури

Данъкът е изискуем и от всяко лице, което посочи данъка в данъчен документ – фактура и/или известие към фактура (чл. 85 от ЗДДС, изм. - ДВ, бр. 106 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.);

В случаите, при които в резултат на ревизионно производство се установи липса на реалност на доставка, за която е издаден данъчен документ, данъкът посочен в данъчния документ е дължим и е недопустимо последващо анулиране на документа. Следва да се имат предвид и указанията, дадени в Раздел V – Спазване на принципа на неутралност на данъка в Писмо № 20-00-134/21.06.2013 г. на НАП относно ограничаване на правото на приспадане на данъчен кредит в хипотезите на липса на доставка.

Лице - платец на данъка при режим извън Съюза, в Съюза или дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии (изм. ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., изм. ДВ, бр. 14 от 2022 г., в сила от 18.02.2022 г.)

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА - ПЛАТЦИ

Данъкът е изискуем от регистрирано за прилагане на режим извън Съюза, в Съюза или дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии, лице - доставчик по облагаема доставка, в обхвата на съответния режим с място на изпълнение на територията на страната, по която получател е данъчно незадължено лице (чл. 85а от ЗДДС, нов – ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2022 г., в сила от 18.02.2022 г.).

Виж ФИШ VIII.III.7 относно новите дефиниции за далекосъобщителни услуги, услуги за радио- и телевизионно излъчване и услуги, извършвани по електронен път.

Лице - платец на данъка по силата на международен договор – получател по доставка (чл. 111а от ППЗДДС – нов, ДВ, бр. 8 от 2016 г., в сила от 29.01.2016 г.)

За облагаеми доставки с място на изпълнение на територията на страната, за които по силата на международни договори, спогодби, споразумения, конвенции или други подобни, по които Република България е страна, ратифицирани и обнародвани по съответния ред, е **предвидено данъкът да се дължи от получателя, регистрирано по ЗДДС лице, установено на територията на страната**, данъкът се начислява с протокол по чл. 117, ал. 2 и следващите от ЗДДС. Протоколът се отразява в отчетните регистри и справка-декларацията по общите правила на ЗДДС. Право на данъчен кредит за доставките, за които е начислен данък с протокол, възниква и се упражнява съгласно общите правила на ЗДДС.

Лице - платец на данъка за стоки, предназначени за дейности в континенталния шелф и изключителната икономическа зона, за които държавата упражнява суверенни права, юрисдикция и контрол в съответствие с чл. 42 и/или чл. 47 от Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България

За стоки, предназначени за дейности в континенталния шелф и изключителната икономическа зона, за които държавата упражнява суверенни права, юрисдикция и контрол в

ДАНЪЧНО ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА - ПЛАТЦИ

съответствие с чл. 42 и/или чл. 47 от *Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България*, данъкът е изискуем:

1. от регистрирано по този закон лице, за което тези стоки са поставени под режим реекспорт и при въвеждането им на територията на страната са били временно складирани или поставени в свободна зона или под митнически режими - митническо складиране, активно усъвършенстване, временен внос с пълно освобождаване от вносни мита, външен транзит;

2. от получателя - регистрирано по този закон лице, когато стоките пристигат директно в континенталния шелф и изключителната икономическа зона от трета страна или територия или от друга държава членка, когато за стоките не е налице вътреобщностно придобиване (нова ал. 6 на чл. 82 от ЗДДС, в сила от 01.01.2020 г.)

ВАЖНО:

Лицето по чл. 82, ал. 6, т. 1 и 2 уведомява компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите, че ще начислява данък за стоки, предназначени за континенталния шелф и изключителната икономическа зона, по електронен път (**чл. 131г, ал. 3 от ЗДДС – нов, ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.**). Уведомяването се извършва по електронен път при условията и по реда на *Данъчно-осигурителния процесуален кодекс* в 7-дневен срок преди първата доставка, за която следва да се начисли данък по чл. 82, ал. 6, т. 1 или 2 от закона (**чл. 123 от ППЗДДС– нов, ДВ, бр. 25 от 2020 г., в сила от 20.03.2020 г.**).